

Jeziro Lubiąż

Położenie jeziora

- dorzecze: Lubniewka - Kanał Roszkowicki - Kanał Postomski - Warta - Odra
- region fizycznogeograficzny: Pojezierze Lubuskie - Pojezierze Łagowskie
- wysokość n.p.m.: 48,0 m

Podstawowe dane morfometryczne

- powierzchnia zwierciadła wody: 130,5 ha
- objętość jeziora: 6075,1 tys. m³
- głębokość maksymalna: 12,8 m
- głębokość średnia: 4,6 m
- powierzchnia zlewni całkowitej: 58,0 km²

Jeziro Lubiąż jest środkowym (również pod względem powierzchni) z trzech tzw. jezior lubniewickich. Miejska zabudowa i większość obiektów rekreacyjnych okala wschodnie płośnię jeziora. Poza tym reszta jeziora otoczona jest lasami. Brzegi jeziora są w przeważającej części wysokie. Jezioro ma dobrze rozwiniętą linię brzegową, pełną zatok i półwyspów. Dodatkowo tafelę wody urozmaicają dwie wyspy. Roślinność wodna wynurzona występuje najbujniej w zachodnich rejonach akwenu. Mało urozmaicone dno ma grubą warstwę osadów.

Nad jeziorem, przy kompleksach wypoczynkowych, znajduje się kilka zagospodarowanych plaż. Jedno, małe pole biwakowe zlokalizowano przy doływie, drugie, znacznie większe, przy wylotowej drodze do Gorzowa Wlkp. Dodatkową atrakcją są pobliskie ośrodki jeździeckie.

Szeroki doływ do jeziora (rzeka Lubniewka płynąca z pobliskiego jeziora Lubniewsko) umożliwia swobodną komunikację wodną między obu zbiornikami. Drugi, mały doływ prowadzi wody z jeziora Krzywego. Rzeka Lubniewka wypływa z jeziora Lubiąż na wschodnim jego krańcu i wpływa do położonego znacznie niżej jeziora Krajnik.

Jeziro nie jest odbiornikiem ścieków z punktowych źródeł zanieczyszczeń. Ścieki z miasta i ośrodków odprowadzane są na mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w Lubniewicach.

Formy użytkowania w zlewni bezpośredniej jeziora Lubiąż - zlewnia o pow. 338,2 ha							
lasy		pola uprawne		nieużytki (w tym łąki)		zabudowa mieszkalna (w tym wypoczynkowa)	
pow.[ha]	% pow.	pow. [ha]	% pow.	pow. [ha]	% pow.	pow. [ha]	% pow.
270,0	79,8	-	-	-	-	68,2	20,2

Badania jeziora Lubiąż przeprowadziła Delegatura WIOŚ w Gorzowie Wlkp. wiosną i latem 2003 r. Słoneczna pogoda i temp. ok.13⁰C panowała w czasie badań wiosennych, latem przy temp. ok.24⁰C było również słonecznie.

Spśród 6 przebadanych stanowisk na jeziorze tylko jeden był wymieszany do dna, pozostałe charakteryzowała częściowa stratyfikacja termiczno-tlenowa. Dobrze natleniona była warstwa wody do głębokości 3 metrów. Nad dnem stwierdzono występowanie siarkowodoru. Wartości BZT₅ i ChZT świadczące o ilości materii organicznej w jeziorze odpowiadały II klasie. Stężenia biogenów w warstwie powierzchniowej mieściły się w I klasie. Stwierdzono kumulowanie biogenów nad dnem - ich stężenia odpowiadały III klasie, bądź ją przekraczały. Wskaźniki żyzności jeziora klasyfikowały się w klasie II. Niewielka była przezroczystość, charakterystyczna dla III klasy. Przewodność elektrolityczna właściwa, będąca miarą koncentracji soli mineralnych w wodach jeziora była umiarkowana i odpowiadała II klasie. Niestety na większości stanowisk stwierdzono obniżony do II klasy stan sanitarny jeziora.

Zgodnie z wymogami SOJJ jezioro Lubiąż zostało sklasyfikowane się w II klasie czystości wód jeziorowych.

Jezioro Lubiąż charakteryzuje znaczna podatność na degradację odpowiadająca III kategorii. O takiej ocenie decydują analizowane wskaźniki morfometryczne, hydrograficzne i zlewniowe, przyjmujące w większości niekorzystne wartości.

Wpływająca do jeziora Lubniewka, zarówno wiosną, jak i latem, odpowiadała II klasie czystości wód płynących. Wiosną zdecydowało o tym wyłącznie stężenie BZT₅, latem oprócz BZT₅, ChZT i miano coli. Bardzo niska wartość tlenu rozpuszczonego wiosną deklasyfikowała dopływ z jez. Krzywego. Podwyższone do wartości klasy II były ponadto utlenialność i ChZT. Latem stwierdzono zły stan sanitarny dopływu - III klasa. Pozostałe

wskaźniki nie przekraczały norm dla I klasy. Wyptywająca z jeziora rzeka Lubniewka wiosną pod względem wskaźników fiz-chem. klasyfikowała się w II klasie czystości wód. Decydowało o tym wyłącznie stężenie ChZT. Latem zły stan sanitarny powodował zaliczenie jej do III klasy.

Analiza hydrobiologiczna wykazała, że w fitoplanktonie zarówno wiosennym, jak i letnim dominowały okrzemki. Wiosną *Bacillariophyceae* stanowiły blisko 92 % liczebności wszystkich organizmów planktonowych. Dominantami tej grupy były dwa taksony: *Asterionella formosa* oraz *Synedra acus* v. *acus*. W okresie stagnacji letniej nastąpił masowy rozwój okrzemek i ich liczebność wyniosła blisko 98 % wszystkich oznaczonych taksonów. Wśród nich dominował gatunek *Melosira granulata* v. *angustissima*.

Jezioro Lubiąż jest przykładem jeziora, które na przestrzeni dziesięciu lat obejmujących trzy cykle badań, poprawiło stan czystości wraz ze zmianą klasy z III do II. Badania przeprowadzone w 1993 i 1998 roku klasyfikowały jezioro w III klasie. Jednakże wynik punktacji w 1998 roku był już niższy niż pięć lat wcześniej. Z porównania poszczególnych wskaźników wynikało, że spadły stężenia azotu mineralnego, azotu całkowitego i fosforu całkowitego w warstwie powierzchniowej. Nieznacznie poprawiła się przezroczystość wód. Ostatnie badania z 2003 roku wykazały dalszą poprawę: wyraźnie zmalała produkcja biologiczna, zmniejszyły się jeszcze bardziej koncentracje związków azotowych. Tak więc podjęte przed ponad dziesięcioma laty działania porządkujące gospodarkę ściekową na terenie zlewni i w samych Lubniewicach (m. in. odcięcie ścieków od jeziora) dało wymierne efekty.